

Posudek bakalářské práce **Alice Šimové**

na oboru pomocné vědy historické a archivnictví FF UK

Časopis Národního muzea

kulturně historické periodikum a jeho přínos

(70 + 115 s. nestránkovaných příloh)

Tématem práce měla být analýza obsahu a charakteristika našeho předního historicko-literárně vědného a současně nejstaršího českého vědeckého časopisu, který dnes po různých formálních změnách nese název s nímž souzní i titulek posuzované práce. Námět sám o sobě užitečný i potřebný. Téma tak naznačuje, že by mělo jít o sondu do odborného a vědeckého snažení české společnosti od konce 20. let 19. století a o jeho společenskou reflexi. Časová neohraničenost – autorka chce podat výklad až do doby současné – je zavádějící z jednoho jednoduchého důvodu. Jde totiž o takřka 200 let, v nichž tento časopis hraje natolik různé role, že zpracování by si vyžadovalo velmi diferencovaný přístup a daleko širší rozsah. V prvních desetiletích jeho existence šlo o jediný časopis svého druhu u nás, k němuž se teprve časem přidružovaly další. Jeho úloha se s růstem české společnosti měnila už i v době rakouské monarchie, kdy se časopis stal posléze jedním z několika, aby po vzniku Československé republiky postupně ještě více ztrácel na zásadní důležitosti a posléze ustoupil ještě více do pozadí. Ale už při četbě obsahu se čtenář zarazí. Dějiny ČNM mají jako první – čtyřstránkovou (!) - partii o počátcích časopisu, aby hned po něm se přeskočilo na jeho vývoj od roku 1946. Ta nejvýznamnější éra druhé poloviny 19. století, ale i desítky let návazných, autorce nestála vlastně ani za zmínku. Jaké to tedy jsou dějiny časopisu, když vypadla klíčová desetiletí jeho existence? Odvolání se na to, že vedoucí práce dr. Woitschová tyto dějiny podrobně popisuje ve své stati neobstojí, protože autorka měla na celou historii časopisu, včetně té, které se Šimová všímá, pouhých 22 stran! A. Šimová si tuto provázanost časopisu a české společnosti zřejmě neuvědomila a už tím práci degradovala. Ostatně to ukazuje i její seznam literatury, kdy v něm až na výjimky nalézáme jen zcela bagatelní a takřka výlučně na příležitostnou biografickou literaturu se orientující stati (ostatně už rozlišení na „Primární“ a „Sekundární“ literaturu ukazuje její nepochopení základních heuristických postupů). Nadto je i její samotná citační kultura na velice nízké úrovni. Stačí říci, že bibliografické odkazy se vymykají běžnému úzu v našich oborech. Uvádějí se zcela zbytečné údaje o číslech jednotlivých

sešitů uvnitř ročníků časopisů (výjimky, kdy měla jednotlivá čísla samostatnou paginaci jsou mimořádně řídké), zato ale chybí odkazy stránkové, které teprve mohou (i když vždy nemusí) naznačovat příslušným rozsahem závažnost stati a jsou zcela nevyhnutelné.

Ale je třeba věnovat pozornost vlastnímu pojednání a jeho materiálovým východiskům. Nejen, že chybí odkazy na základní moderní práce o dějinách české společnosti příslušné doby jako takové (alespoň zde by čtenář hledal odkazy na knihy Otto Urbana, Milana Hlavačky, Jiřího Kořalky [jeho knihu autorka sice na s. 11 zmiňuje, ale její užití se nikde neprojevuje – ba ani v použité literatuře] či Jiřího Štaifa) ale i jiných, které by autorku vedly dále při nezbytném vřazení „jejího“ časopisu do dynamiky vývoje české společnosti. Ale chybí i základní obecnější práce o dějinách časopisectví a konečně i o ČNM jako takovém (Hroch, Lexikon české literatury 1, s. 394-398 s rozsáhlou literaturou, autorce vesměs neznámou) i shrnující články o některých oborech, které se objevily ve vlastním časopise (např. o autorčité vlastním oboru, tdy pomocných vědách historických od Fr. Čády). Naprosto nechápu, proč je citován pouze druhý svazek Rejstříku k 125 letům ČNM a nikoliv také svazek první, přinášející věcné členění, jehož vyhodnocení by autorce bylo více než ku prospěchu. To vše práci naprosto zásadním způsobem diskvalifikuje.

Ale je třeba, bohužel, jítí dále. Práce je i po stránce jazykové zcela nedostatečná, podávané informace jsou často nesrozumitelné či nedávající smysl. Jen dva příklady za další lze uvést: na s. 9: „Podíl překladů starší literatury postupně mizí a roste větší počet novějších studií, aby byl zajištěn vyměřený objem časopisu“, či na s. 60, kde se v souvislosti s lety 2011-2013 praví, že „časopis má již svou ustálenou podobu ačtenářskou obec“. To ji dříve neměl? Právě naopak myslím, že nejústálenější čtenářskou obec měl v letech svého vůdčího postavení a že právě v současnosti bojuje o své „místo na slunci“.

Totéž je možno říci i o obecné vypovídací schopnosti práce. Že autorka nepoužila žádný archivní materiál z registratury časopisu může překvapit, třeba není v dostatečné míře k dispozici, je to ale konstatováno úvodem nepřiliš přesvědčivě. Měla podat aspoň základní vysvětlení a zejména se event. pokusit o to, nahradit jej archiváliemi z jiných zdrojů ať by šlo o prameny vlastního Národního muzea, korespondence redaktorů či zejména o archiválie Národního archivu.

Pokud jde o bezprostřední obsah práce, je třeba konstatovat následující: očekávali čtenář analýzu obsahu, je zklamán, neboť je na první pohled patrné, že o ní nemůže

být ani řeči. Autorka se nepokusila ani náznakem o širší zhodnocení kvantitativních podílů jednotlivých oborů, resp. pak jednotlivých věcných či časových okruhů zejména v rámci historických věd. Grafy pro období po II. světové válce jsou prakticky bez komentáře. Setkáváme se tu jen se zcela mechanickým a nadto zcela se s očekávaným efektem míjejícím a nic nepřinášejícím vypočítáváním. A její tzv. soustředění se na obsah svazků posledních desetiletí v rozsáhlé, více než sto stran čítající příloze II., čtenáře uvádí přímo v nejistotu, protože to, co se tam podává, je zcela disfunkční. Je tomu tak proto, že tam jsou zcela mechanicky alfabeticky podle jmen autorů rozepsány s dost kuriozním rozlišením v jednotné řadě titulky článků, zpráv a recenzí o literatuře, o úřední činnosti, o výstavách atd. z doby po druhé světové válce nadto leckdy zkomoleně (tak např. u mého jména se nachází titulek Oprava atd. Teprve když jsem začal přemýšlet, o co může jít, uvědomil jsem si, že jde o mou recenzi na svazek o dějinách Opavy). Bezvýznamné jednostránkové redakční informace přicházejí vedle více či méně důležitých článků. Autorčin způsob zaměření se na charakteristiky redaktorů resp. členů redakční rady časopisu, zejména pak z období poválečného, nepřináší v této formě nic než balast; stačí příkladem uvést informaci o J. Janáčkově, jehož působení v Archivu hl. města Prahy je označeno jako „praxe“, když tento archiv sám je zařazován do Národního archivu (s. 58 – autorka studovala archivnictví!) či sdělení o tom, že graficky časopis jeden čas připravovala firma H. R. G. Litomyšl.

S politováním tak musím závěrem konstatovat, že předkládaná studie v žádném aspektu nespĺňuje ani minimální měřítka, kladená na práce tohoto typu. A to nejen po stránce koncepce a heuristiky, ale i po stránce jazykové, aniž mluvím o jejím rozsahu, kde v úvodu se často zbytečně zachází do věcí, které s vlastním tématem nesouvisí.

Musím tedy s opravdovým politováním jednoznačně konstatovat, že a) práce nespĺňuje ani nejzákladnější požadavky, které jsou standardně kladeny na bakalářské práce. b) Plyne z toho, že práci výslovně a jednoznačně nedoporučuji k obhajobě. c) Navrhuji proto hodnocení stupněm čtvrtým, tedy nedostatečně.

Nemohu si odpuštit poznámku o tom, že i závěr mého předchozího hodnocení, totiž že „s velkým politováním nemohu než opakovat, že práci v této podobě nemohu považovat za obhajitelnou“ vypovídá jasně o hodnocení práce Alice Šimové.

V Praze dne 3. června 2016

emer. prof. Ivan Hlaváček CSc.